

VAN Rineke Wartena- Tjaberings

Welke boeken lezen advocaten eigenlijk buiten de juridische literatuur, als ze dan nog lezen? Zien ze graag opera, bezoeken ze bioscopen, concerten, galleries? Gaan ze naar toneel? En wat betekent die cultuur voor hen en, misschien, voor hun werk? Rineke Wartena-Tjaberings (48, gehuwd, drie kinderen; raadvrouw in Blaricum) ziet schilderen als hulpmiddel bij probleemoplossing.

Jan Pieter Nepveu
journalist

‘Ik zoek een vorm om tijdens het schilderen te praten over een probleem’

“ Ik had indertijd een goedlopend kantoor. De hele dag was ik bezig en ’s avonds ging ik naar huis waar ik nog allerlei andere dingen moest doen. Daar ben ik op een gegeven moment overspannen door geraakt, ook omdat ik intussen drie kinderen gekregen had. Ik besloot mijn werk op een andere manier aan te pakken. Cliënten kregen vaak niet wat ze eigenlijk wilden. Al won je een zaak, dan ging het hen eigenlijk om het ‘sorry’ van de anderen.

Ik ontmoette iemand die met tien mensen wilde gaan schilderen in Zuid-Frankrijk. Hij vroeg waarom ik niet meeding. Dat ik niet kon schilderen maakte niet uit. Als je meteen als fijnschilder aan de slag wilt, ja dan kom je van een koude kermis thuis. Maar iedereen kan spelen met verf. Er ontstaan fantasievormen waarvan je niet wist dat je die durfde of kon creëren, en die je verder kunt uitwerken.

In Frankrijk moesten we schilderen met een blinddoek voor. Ik kreeg een bord verf met geel, rood, blauw, een beetje oker en zwart. Laat ik maar meteen goed roeren, dacht ik, dan weet ik zeker dat het bruin wordt. Ik was ervan overtuigd dat dat zou leiden tot een min of meer egaal bruin schilderij. Maar toen de blinddoek af ging, bleek dat ik slechts rood en geel gebruikt had, en dat de randen nog wit waren. Dat was een raar moment, want mijn verstand zei dat het egaal bruin moest zijn, maar mijn ogen zagen iets heel anders.

Het is heel goed mogelijk dat je iets anders ziet dan je verwacht en dat oorzaak en gevolg niet altijd duidelijk zijn. Vergelijk het met de advocatuur, waar de ene partij wint en de andere verliest. Dat ze ook allebei

gelijk zouden kunnen hebben, lees je in de processtukken niet vaak.

Ik heb een opleiding tot mediator gevolgd. Dat was voor mij een nieuwe benadering van problemen en zeer verhelderend. Een probleem, is dat wel een probleem? En is het wel een juridisch probleem? Ik zoek naar een combinatie van advocatuur, mediation, en schilderen. Ik schilder nu zelf met groepjes en vaak zeggen de deelnemers al na één middag: ‘Goh, het leek wel vakantie’. Als je dat in één middag kunt bereiken, vind ik dat geweldig. Want terug van vakantie heb je vaak een frisse blik op je problemen. Mijn filosofie dat schilderen kan helpen bij het oplossen van problemen, heb ik met succes mogen demonstreren tijdens een congres – Preventing or solving legal problems creatively – aan de juridische faculteit van San Diego. Ik kreeg een ruimte ter beschikking met zeven ezels, papier, verf en heb een workshop gegeven voor zeven juristen. Zodra ze iets schilderden wat ergens op leek, moesten ze hun werk omdraaien en er opnieuw naar kijken. Sommigen gingen daar prima mee om maar anderen konden daar helemaal niet tegen. De overige congresgangers konden het proces volgen vanaf de publieke tribune.

De combinatie advocatuur, mediation, en schilderen is in mijn praktijk nog niet van de grond gekomen. Of men komt om te schilderen, of men komt om te praten. Ik zoek een vorm waarin we, terwijl we schilderen, praten over een probleem. Ik zie het al helemaal voor me, maar ik moet een hobbel nemen.

Eenzijds vind ik het eng om met zoiets nieuws te komen en aan de andere kant ben ik bang dat het zo'n succes wordt dat ik erdoor word meegesleept.

In musea hou ik van schilderijen die me prikkelen. Over het algemeen zijn dat schilderijen waardoor er iets gebeurt, die lijken te bewegen als je erlangs loopt of veranderen als je er een tweede keer naar kijkt. Mij intrigeren schilders die als fijnschilder zijn begonnen en na verloop van tijd hun academische technieken hebben losgelaten. Picasso, Chagall, Miró: op een gegeven moment hoefde het voor hen niks meer voor te stellen.

In het museum van Miró in Barcelona zag ik in een zaaltje drie gigantische beige doeken met elk een zwart detail. Geen kunst voor thuis aan de muur, maar het heeft op mij een enorme indruk gemaakt. Enorme doeken met eigenlijk niks erop, die toch boeien. Ik weet niet waardoor het kwam. Waarschijnlijk doordat het drie wanden waren en een zwart streepje dat steeds net ergens anders stond.

Mijn fantasie moet geprikkeld worden. Als kind kon ik in de nerven van hout kaboutertertjes zien, of wat dan ook. Dat vermogen was ik kwijtgeraakt maar het is nu weer terug. ”

'Dat de partijen ook allebei gelijk zouden kunnen hebben, lees je in de processtukken niet vaak'